

עין משפט
גדר מצוה

סב:

ר"ן

קונם יין פרק שמיני נדרים

רש"י

מסורת הש"ם

- (א) [עין תוספות חולין פז. סד"ה ומייבון] (ב) צ"ב ת., (ג) תענית ו'; (ד) [תוספתא פי"ד, ט] [ע"י משק שלמה], (ו) [דף ה.א.] (ז) רש"א מ"ו, (ח) [נדרים ד', ט] בס"א תוסק; פקולט,

תורה אור השלם

- ולכם מהודיעין די כל קהנאי וְלֹאִי זמריא תרעאי נתיקאי וּפְלִיחַ בית אֶלְהָא דְנָה מַגְדָּה בלו וְהֶלֶךְ לֹא שְׁלִיט לְמַרְבָּא עֲלֵיהוּם;

- עודא ז בד
  - לא תקלל ה'רש ולפני עור לא תתן מכשול וְיִרְאַת פְּאֻלְהֶוּךָ אֲנִי יְיָ; ויקרא יט יד

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וליטול וכו' הפנים הסי' ואח"כ צ"ל ד"ה לא יהיננא וכו' חסס הסי' ואח"כ מ"ה מנהיגו וכו' עורא הסי' ואח"כ מ"ה עבדא: (ב) ד"ה אכל אס אמר וכו' ולמר כדאית ליה דגשס חדא רביעה משמע ועד שיגיע זמנה כו' הסי':

פירוש הרא"ש

לפתוח ראשון. להיות ראש המדברים בכל קבוצ עם לדבר ולדרוש מתלה: ולברך ראשון. כמורה ובצרכת המזון וכשנשבע בנסעיה יציאו לו מנה יפה מתלה: מגדה בלו והלך. כורס מלך פרס זיה עלא ישאלו מם לאנשי כנסת הגדולה וכיון שמן הדיון פטור שזי ליה לממר כדי עלא יגזלו ממונו: כמת המלך. קצונו על הקרקעות: זו ארנובה. עשור כהמות: עבדא דנורא אבא. עבודת כוכבים שעובדים לאס: לצורבא דרבנן. ללא שייקין שמה תפקד לולול יומר המירו לו לומר שהא עבד על המשרחים העובדים עבודת כוכבים: הוה ליה אבא. יערי: לפני עור לא תתן מכשול. דעובדי כוכבים מזוויס על עבודת כוכבים ושמה יעשו ממנה ללמיס וויי עבודת כוכבים: רוב עציים להסקה ניתנו. וכיון דאיכא למתלי שקנו לדבר המיר תלין והכי אמרינן במסכת ע"ז: בתני' עד

לפסוח ראשון. ולברך ראשון. בצרכת המוציא ובצרכת המזון: וליטול מנה יפה ראשון. כשחולק עם אחיו הכהנים (כ) בלחם הפנים (כ): **מנה בלו והלך וגו'**. מקרא הוא בספר עזרא: **לא יהיננא אכרגא**. איני רוצה ליתן מס בשביל שאני חסס: **עבדא דנורא**. עבד של עבודת כוכבים פלונית אני ואיני רוצה ליתן מס. נורא שס עבודת כוכבים: **אבא**. יערי: לפני עור. דאיניה קא עבדי מינה לורך עבודת כוכבים: **להסקה ניסנו**. וכמוכר להסקה דמי ולא לעבודת כוכבים: **בתני' אמר קונם שאיני טועס עד הקציר**. עד שיתחילו לקצור חטין קאמר ולא קציר שעורים וקציר שעורים היו מוקדס: **אס היה זהר**. שעת הגדר לע"פ שירד צבקהא אסור עד שיתחילו לקצור זהר: **אמר קונם שאיני טועס עד הגשמים**. או שאמר שאיני טועס עד שיהו גשמים אסור עד שתרד רביעה שניה דגשמים משמע שנים: **רביעה שניה**. מפרש בגמרא:

עד שיגיע זמנה של רביעה. לע"פ שלא ירדה כיון שהגיע זמנה מותר: **אמר קונם שאיני טועס עד שיפסקו גשמים אסור עד שיאל ניסן כולו דברי ר' מאיר**. רבי מאיר לטעמיה דאמר במסכת תענית צפ"ק (י) עד מתי שואלין את הגשמים ר"מ אומר עד שיאל ניסן רבי יהודה אומר עד שיעבור הפסח ותו לא: **גמ' מחלוקת דאמר עד הגשמים**. דמר סבר עד זמנה ומר סבר עד שתרד: **אכל אס אמר עד הגשם**. דברי הכל עד זמן גשמים של רביעה ראשונה קאמר למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה (י) (עד שיגיע זמנה כו') דגשס חדא רביעה משמע: **הצרכיה**

על הגיע קציר של הר וכדאיתא בגמרא: **עד שיגיע רביעה על שס שהגשמים רוצנים על הארץ**. וקמתי דמתסר עד שתרד רביעה שניה משום דסתמא שאינה מקדמת כל כך כרביעה ראשונה ולא מאחרת כל כך כשלישית. מיהו לא צעי עד שתעבור אפילו כי אמר עד שיהו הגשמים משום שאין זמנן קצוע: **עד שיגיע זמנה של רביעה**. לע"פ שלא ירדה עדיין דסצירא ליה דכיון דאין לירידתה זמן קצוע שהרי לפעמים מאחרת לירד אמרינן דזמנן יירידתה חל נדרו ולא צירידתה ממש. כך נראה צעיי: **עד שיאל ניסן כולו**. דעד ניסן רגילין גשמים לירד: **גמ' מחלוקת דאמר עד הגשמים**. כלומר כי פליגי ת"ק ורשב"ג אי צעי עד שתרד ואי צעי כשהגיע דווקא דאמר עד הגשמים אכל אמר עד הגשם אפילו ת"ק מודה דעד זמן גשמים קאמר ולא מתסר אלא עד שיגיע זמן רביעה שניה: ורקשו הכא אמאי לא משמע ליה נמי לת"ק עד הגשם ירדה ממש כי היכי דמשמע ליה עד הגשמים. ונראה צעיי דהיינו טעמא דמדינא עד שיגיע משמע כדי היכי דאמרינן דכל שאין זמנו קצוע כלומר שאין להמשכתו זמן קצוע לא מחית נפשיה לאספיקא למיתסר זיה ומשום הכי אינו אסור אלא עד שיגיע הכא נמי כל שאין להתחלתו זמן קצוע שלפעמים מאחר הרבה כגשמים לא מחית נפשיה לאספיקא ועד שיגיע זמן קאמר. וראייה לדבר מדאצביח לן צירושלמי (פ"ח ה"ג) קצע זמן למשחה בנו ואמר קונם יין עד שיהא משתה בני אי הוי כמי שזמנו קצוע או מאחר שיכול לדחותו ולעשותו לאחר זמן כמי שאין זמנו קצוע ובודאי דהכי איצביח לן מי אמרינן דכיון דקצע לו זמן לא מסיק אדעמיה שדחה אותו הלכך אסר נפשיה עד שיהא ממש וכל שדחה אותו לאחר זמן סבן אסור עד שיהא או דילמא דכיון שידוע היה שיכול לדחותו לא מחית נפשיה לאספיקא הילכך לע"ג דאמר עד שיהא עד שיגיע זמן שקצע לו קאמר ולא עד שיהא ממש. ומכאן אתה למד דכל שאין להתחלתו זמן קצוע עד שיגיע זמנו קאמר הילכך גשמים שאין לירידתן זמן ידוע מדינא כי אמר עד הגשם עד שיגיע זמן קאמר וזהא אפילו רבנן מודו. מיהו צעד הגשמים הוא דפליגי דכיון דסגי ליה למימר עד הגשם ואמר עד הגשמים

לפסוח ראשון. בקריאת התורה שקורא ראשון: **ולברך ראשון**. ברכת המזון שהוא קודם לכל אדם: **וליטול מנה יפה ראשון**. אס בא לחלוק דבר עם ישראל עושה ישראל ממנו שני חלקים שוים וכהן זוכר אי זו מהן שירצה: **והלך זו ארנובה**. סעודת המלך כשהולך ממקום למקום. ארנובה צלשון יין סעודה. לשון אחר שותפות שיש לו למלך צבאמות דארנובה לשון שותפות מדכתיב (צמדבר כח) כי ארנון גבול מואב צין מואב וצין האמורי: **עבדא דנורא אבא**. עבד לאיש שהוא כהן לעובדי האש שעבדיו פטורים מכרגא. ולא הוי כמודה בעבודת כוכבים דמוכחא מילתא דלא אמר הכי אלא לפטורוי מכרגא. וכי קאמר זורבא מרבנן רבותא קאמר דאפילו זורבא מרבנן שרי ליה למימר הכי דהו גשמים לעבודת כוכבים והוא לכו לשמים כדכתיבי (ה' אלהין אש אזכלה הוא: **אבא**. יערי: **וצניה בני נורא**. מכרו לעובדי האש שמציתין את האור צבית עבודת כוכבים שלהן: **רוב עיזם להסקה ניסנו**. ואינו כמוכרו לעבוד עבודת כוכבים דהא איכא למיתלי צהתירא וכל היכא דאיכא למיתלי תלינן: **בתני' עד הקציר עד שיסחילו העס לקצור קציר חטים**. דהא הוא דחשיב להו לאינשי וקרנו ליה קציר סתם: **הכל לפי מקום נדרו**. כלומר מסתמא בכל מקום מיקרי קציר קציר חטים אכל אס צמקוס נדרו הורגלו לקרות לקציר שעורים קציר סתם הכל לפי מקום נדרו. וכן נמי אס היה צבר זהר אף צוה הולכין אחר מקום נדרו שאס היה צבר הולכין אחר זמן קציר של הר

שע"פ שאחר כן ירד לצקעה והגיע

עד הגשמים עד שיהו הגשמים עד שתרד רביעה שניה. ג' זמנים הן של גשמים וכל זמן קרי רביעה על שס שהגשמים רוצנים על הארץ. וקמתי דמתסר עד שתרד רביעה שניה משום דסתמא שאינה מקדמת כל כך כרביעה ראשונה ולא מאחרת כל כך כשלישית. מיהו לא צעי עד שתעבור אפילו כי אמר עד שיהו הגשמים משום שאין זמנן קצוע: **עד שיגיע זמנה של רביעה**. לע"פ שלא ירדה עדיין דסצירא ליה דכיון דאין לירידתה זמן קצוע שהרי לפעמים מאחרת לירד אמרינן דזמנן יירידתה חל נדרו ולא צירידתה ממש. כך נראה צעיי: **עד שיאל ניסן כולו**. דעד ניסן רגילין גשמים לירד: **גמ' מחלוקת דאמר עד הגשמים**. כלומר כי פליגי ת"ק ורשב"ג אי צעי עד שתרד ואי צעי כשהגיע דווקא דאמר עד הגשמים אכל אמר עד הגשם אפילו ת"ק מודה דעד זמן גשמים קאמר ולא מתסר אלא עד שיגיע זמן רביעה שניה: ורקשו הכא אמאי לא משמע ליה נמי לת"ק עד הגשם ירדה ממש כי היכי דמשמע ליה עד הגשמים. ונראה צעיי דהיינו טעמא דמדינא עד שיגיע משמע כדי היכי דאמרינן דכל שאין זמנו קצוע כלומר שאין להמשכתו זמן קצוע לא מחית נפשיה לאספיקא למיתסר זיה ומשום הכי אינו אסור אלא עד שיגיע הכא נמי כל שאין להתחלתו זמן קצוע שלפעמים מאחר הרבה כגשמים לא מחית נפשיה לאספיקא ועד שיגיע זמן קאמר. וראייה לדבר מדאצביח לן צירושלמי (פ"ח ה"ג) קצע זמן למשחה בנו ואמר קונם יין עד שיהא משתה בני אי הוי כמי שזמנו קצוע או מאחר שיכול לדחותו ולעשותו לאחר זמן כמי שאין זמנו קצוע ובודאי דהכי איצביח לן מי אמרינן דכיון דקצע לו זמן לא מסיק אדעמיה שדחה אותו הלכך אסר נפשיה עד שיהא ממש וכל שדחה אותו לאחר זמן סבן אסור עד שיהא או דילמא דכיון שידוע היה שיכול לדחותו לא מחית נפשיה לאספיקא הילכך לע"ג דאמר עד שיהא עד שיגיע זמן שקצע לו קאמר ולא עד שיהא ממש. ומכאן אתה למד דכל שאין להתחלתו זמן קצוע עד שיגיע זמנו קאמר הילכך גשמים שאין לירידתן זמן ידוע מדינא כי אמר עד הגשם עד שיגיע זמן קאמר וזהא אפילו רבנן מודו. מיהו צעד הגשמים הוא דפליגי דכיון דסגי ליה למימר עד הגשם ואמר עד הגשמים

שע"פ שאחר כן ירד לצקעה והגיע

עד הגשמים עד שיהו הגשמים עד שתרד רביעה שניה. ג' זמנים הן של גשמים וכל זמן קרי רביעה על שס שהגשמים רוצנים על הארץ. וקמתי דמתסר עד שתרד רביעה שניה משום דסתמא שאינה מקדמת כל כך כרביעה ראשונה ולא מאחרת כל כך כשלישית. מיהו לא צעי עד שתעבור אפילו כי אמר עד שיהו הגשמים משום שאין זמנן קצוע: **עד שיגיע זמנה של רביעה**. לע"פ שלא ירדה עדיין דסצירא ליה דכיון דאין לירידתה זמן קצוע שהרי לפעמים מאחרת לירד אמרינן דזמנן יירידתה חל נדרו ולא צירידתה ממש. כך נראה צעיי: **עד שיאל ניסן כולו**. דעד ניסן רגילין גשמים לירד: **גמ' מחלוקת דאמר עד הגשמים**. כלומר כי פליגי ת"ק ורשב"ג אי צעי עד שתרד ואי צעי כשהגיע דווקא דאמר עד הגשמים אכל אמר עד הגשם אפילו ת"ק מודה דעד זמן גשמים קאמר ולא מתסר אלא עד שיגיע זמן רביעה שניה: ורקשו הכא אמאי לא משמע ליה נמי לת"ק עד הגשם ירדה ממש כי היכי דמשמע ליה עד הגשמים. ונראה צעיי דהיינו טעמא דמדינא עד שיגיע משמע כדי היכי דאמרינן דכל שאין זמנו קצוע כלומר שאין להמשכתו זמן קצוע לא מחית נפשיה לאספיקא למיתסר זיה ומשום הכי אינו אסור אלא עד שיגיע הכא נמי כל שאין להתחלתו זמן קצוע שלפעמים מאחר הרבה כגשמים לא מחית נפשיה לאספיקא ועד שיגיע זמן קאמר. וראייה לדבר מדאצביח לן צירושלמי (פ"ח ה"ג) קצע זמן למשחה בנו ואמר קונם יין עד שיהא משתה בני אי הוי כמי שזמנו קצוע או מאחר שיכול לדחותו ולעשותו לאחר זמן כמי שאין זמנו קצוע ובודאי דהכי איצביח לן מי אמרינן דכיון דקצע לו זמן לא מסיק אדעמיה שדחה אותו הלכך אסר נפשיה עד שיהא ממש וכל שדחה אותו לאחר זמן סבן אסור עד שיהא או דילמא דכיון שידוע היה שיכול לדחותו לא מחית נפשיה לאספיקא הילכך לע"ג דאמר עד שיהא עד שיגיע זמן שקצע לו קאמר ולא עד שיהא ממש. ומכאן אתה למד דכל שאין להתחלתו זמן קצוע עד שיגיע זמנו קאמר הילכך גשמים שאין לירידתן זמן ידוע מדינא כי אמר עד הגשם עד שיגיע זמן קאמר וזהא אפילו רבנן מודו. מיהו צעד הגשמים הוא דפליגי דכיון דסגי ליה למימר עד הגשם ואמר עד הגשמים

שע"פ שאחר כן ירד לצקעה והגיע

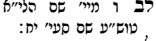
עד הגשמים עד שיהו הגשמים עד שתרד רביעה שניה. ג' זמנים הן של גשמים וכל זמן קרי רביעה על שס שהגשמים רוצנים על הארץ. וקמתי דמתסר עד שתרד רביעה שניה משום דסתמא שאינה מקדמת כל כך כרביעה ראשונה ולא מאחרת כל כך כשלישית. מיהו לא צעי עד שתעבור אפילו כי אמר עד שיהו הגשמים משום שאין זמנן קצוע: **עד שיגיע זמנה של רביעה**. לע"פ שלא ירדה עדיין דסצירא ליה דכיון דאין לירידתה זמן קצוע שהרי לפעמים מאחרת לירד אמרינן דזמנן יירידתה חל נדרו ולא צירידתה ממש. כך נראה צעיי: **עד שיאל ניסן כולו**. דעד ניסן רגילין גשמים לירד: **גמ' מחלוקת דאמר עד הגשמים**. כלומר כי פליגי ת"ק ורשב"ג אי צעי עד שתרד ואי צעי כשהגיע דווקא דאמר עד הגשמים אכל אמר עד הגשם אפילו ת"ק מודה דעד זמן גשמים קאמר ולא מתסר אלא עד שיגיע זמן רביעה שניה: ורקשו הכא אמאי לא משמע ליה נמי לת"ק עד הגשם ירדה ממש כי היכי דמשמע ליה עד הגשמים. ונראה צעיי דהיינו טעמא דמדינא עד שיגיע משמע כדי היכי דאמרינן דכל שאין זמנו קצוע כלומר שאין להמשכתו זמן קצוע לא מחית נפשיה לאספיקא למיתסר זיה ומשום הכי אינו אסור אלא עד שיגיע הכא נמי כל שאין להתחלתו זמן קצוע שלפעמים מאחר הרבה כגשמים לא מחית נפשיה לאספיקא ועד שיגיע זמן קאמר. וראייה לדבר מדאצביח לן צירושלמי (פ"ח ה"ג) קצע זמן למשחה בנו ואמר קונם יין עד שיהא משתה בני אי הוי כמי שזמנו קצוע או מאחר שיכול לדחותו ולעשותו לאחר זמן כמי שאין זמנו קצוע ובודאי דהכי איצביח לן מי אמרינן דכיון דקצע לו זמן לא מסיק אדעמיה שדחה אותו הלכך אסר נפשיה עד שיהא ממש וכל שדחה אותו לאחר זמן סבן אסור עד שיהא או דילמא דכיון שידוע היה שיכול לדחותו לא מחית נפשיה לאספיקא הילכך לע"ג דאמר עד שיהא עד שיגיע זמן שקצע לו קאמר ולא עד שיהא ממש. ומכאן אתה למד דכל שאין להתחלתו זמן קצוע עד שיגיע זמנו קאמר הילכך גשמים שאין לירידתן זמן ידוע מדינא כי אמר עד הגשם עד שיגיע זמן קאמר וזהא אפילו רבנן מודו. מיהו צעד הגשמים הוא דפליגי דכיון דסגי ליה למימר עד הגשם ואמר עד הגשמים

תוספות

לכהניס של אותה עבודת כוכבים שעבדיהם פטורין מן המכס ואינו נראה כמורה להם שהדבר ידוע (דליפטור) ממם [אמר הכין: האיבא לפני עור. שיעשו כלמיס או בנין לפני עבודת כוכבים: רוב עציים להסקה. וכל היכא דאיכא למיתלי צהתירא תלינן מכאן יש למוד שאסור להלות מעות לנזרך בנין עבודת כוכבים או לנזרך תכשיטיה כ"ש למסור להם משמשין ודברי מפולת כגון גביעיס מחמתו וספריס⁹) והמונע יציל: אינו אבוד עד שיגיע בגליל. צמקוס שער: בחלוקת דאבדור עד הגשמים. (כהא אמרינן עד] רביעה שנייה נדר למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה או עד שתרד או עד הזמן אכל אמר עד הגשם עד זמן קאמר פירוש רביעה ראשונה:

כז א מיי פ"ד מהל' בלו המקדס הלי"צ [תוש"ע" אר"ה ס"י קסו סע"י יד צבנה וס"י ר"א סע"י צ]:
כה ב מיי פ"ו מהל' ח"ת הלי' י סמג עשין ג תוש"ע יו"ד ס"י רמג סע"י א ב ותוש"ע ח"מ ס"י קסג סע"י ה:
כה ג תוש"ע יו"ד ס"י קג סע"י ב דגבי"ס:
ל ד מיי פ"ט מהל' ע"ז הלי"ז סמג לחין מה' תוש"ע יו"ד ס"י קג סע"י ה:
לא ה מיי פ"י מהל' נדרים הלי"ז [מג"א סמג לחין רמג תוש"ע יו"ד ס"י רכ סע"י יב ועפי"י ד:
לב ו מיי סס הלי"א תוש"ע סס סע"י ת:
לג ז מיי סס תוש"ע סס סע"י ט:
לד ח מיי סס הלי' י תוש"ע סס סע"י ג:
לה ט מיי סס הלי"א תוש"ע סס סע"י ת:

לב ו מיי סס הלי"א תוש"ע סס סע"י ת:
לג ז מיי סס תוש"ע סס סע"י ט:
לד ח מיי סס הלי' י תוש"ע סס סע"י ג:
לה ט מיי סס הלי"א תוש"ע סס סע"י ת:

מוסף רש"י

לפתוח ראשון. בכל דבר כבוד, בין במורה בין ציטבה הוא ידבר בראש (גיטין 88) לקרות בס"ת (מו"ק כח.) ולברך ראשון. כעבודה (גיטין 88) צרכת המזון (מו"ק כח.) בזמן (הוריות יב.) וליטור מנה יפה ראשון. אס בא לחלוק עם ישראל בכל דבר, לאחר שיתחילו כשותו אומר לו צבור וטול אחיה שמכילי (גיטין 88). מגדה בלו והלך. דמייז זיה את פחת עבר הנהר על אנשי כנסת הגדולה (ב"ב ח.). מנת המלך. מנחת מקיס שהן מטיילין תמיד על בני המדינה (שם.) ארנובה. עשורי תבואות ובהמות מדי שנה כנסת (שם.) עד הגשמים. דלמר קונם אס אהיה מדבר זה עד הגשמים (תענית ו.). עיר. שתרד רביעה שניה. צמריס הולכין אחר לשון בני אדם ואין קורין גשמים לראשונה עד שתרד שניה, שמכאן ואילך מקולקות הדרכים ומאזקות מפני הגשמים, ל"א עד הגשמים משמע מרי דהיינו רביעה שניה (שם.) עד הגשם. דגשס לא משמע אלא חדא רביעה, ולדברי הכל כשהגיע זמנה של רביעה ראשונה מותר (דאמ"ה בשם).

לפתוח ראשון. בכל דבר כבוד, בין במורה בין ציטבה הוא ידבר בראש (גיטין 88) לקרות בס"ת (מו"ק כח.) ולברך ראשון. כעבודה (גיטין 88) צרכת המזון (מו"ק כח.) בזמן (הוריות יב.) וליטור מנה יפה ראשון. אס בא לחלוק עם ישראל בכל דבר, לאחר שיתחילו כשותו אומר לו צבור וטול אחיה שמכילי (גיטין 88). מגדה בלו והלך. דמייז זיה את פחת עבר הנהר על אנשי כנסת הגדולה (ב"ב ח.). מנת המלך. מנחת מקיס שהן מטיילין תמיד על בני המדינה (שם.) ארנובה. עשורי תבואות ובהמות מדי שנה כנסת (שם.) עד הגשמים. דלמר קונם אס אהיה מדבר זה עד הגשמים (תענית ו.). עיר. שתרד רביעה שניה. צמריס הולכין אחר לשון בני אדם ואין קורין גשמים לראשונה עד שתרד שניה, שמכאן ואילך מקולקות הדרכים ומאזקות מפני הגשמים, ל"א עד הגשמים משמע מרי דהיינו רביעה שניה (שם.) עד הגשם. דגשס לא משמע אלא חדא רביעה, ולדברי הכל כשהגיע זמנה של רביעה ראשונה מותר (דאמ"ה בשם).

הגשמים עד שיהיו גשמים. בלזיה לשון שאמר מותר כיון שהתחילו הגשמים לירד ברביעה שניה לפי שאין זמן קצוע למשך ירדתן ורשב"ג מיקל טפי ואמר עד זמן רביעה לע"פ שלא ירדו גשמים ובגמרא מפרש זמנן: **גמ' אבוד עד שיגיע הקיץ בגליל**. דבמר מקום נדרו אולינן ומסתברא דה"ה לקולא: בחלוקת עד הגשמים. דת"ק צעי ירדה של רביעה שנייה ורשב"ג סבר זמן רביעה שנייה דגשמים משמע לת"ק ירדת גשמים וגם משמע לשון רבים ומיעוט רבים שנים: **אבל עד הגשם**. לשון זמן גשם וגם משמע לשון זמן רביעה ראשונה:

הנדר עד הקציר. ובמקומו יש קציר חטים וקציר שעורים עד שיתחיל קציר חטין דקציר המיוחד קאמר: **הכל לפי מקום נדרו**. כלומר מה שאמרנו קציר חטין היינו צמקוס שיש קציר חטין אכל אס אין צמקומו אלא קציר שעורין [שעורין] קאמר ולא תלינן בקציר חטין דעלמא וגם לענין זה אזלינן אחר מקום נדרו שאס היה צבר קציר הר קאמר וכי נמי מטא קציר דבקעה אינו אסור עד קציר דהר: עד הגשמים שיהיו גשמים ביצר עד שירד רביעה שניה. דכא"י לא היו ורדין גשמים כ"א ג' פעמים וקורין להס רביעות: דרשב"ג אומר עד שיגיע זמנה של רביעה שנייה. כי נמי לא ירדה ובגמ' מפרש אומיה זמנה: **עד שיצא ניסן כו'**. דעד ניסן זמן ירדת גשמים: **עבדא דנורא אבא**. כלומר שהוא משועבד